

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

24 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Constantin Alerguș, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti,
Iurie Bejenaru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpatul Novac Mihail, împotriva sentinței Judecătoriei Cantemir din 29 iulie 2013 și deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Cahul din 05 noiembrie 2013, în cauza penală în privința lui

Novac Mihail Gheorghe,

născut la 17 august 1992, originar și domiciliat în or. Cantemir, str. M. Frunze 2.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 05 martie 2012 - până la 29 iulie 2013 (instanța de fond);

2. de la 20 august 2013 - până la 05 noiembrie 2013 (instanța de apel);

3. de la 08 aprilie 2014 - până la 24 iunie 2014 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin. (1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Cantemir din 29 iulie 2013, Novac Mihail a fost condamnat în baza art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 1 an 6 luni închisoare.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Lupușoru Dionis în privința căruia cauza nu se examinează.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Novac Mihail, la 31 decembrie 2011, aproximativ la ora 01⁰⁰, aflându-se în stradă, în

fața disco-barului „Paradis”, din or. Cantemir, împreună cu Lupușoru D., fiind ambii în stare de ebrietate alcoolică, încălcând grosolan ordinea publică, fără motiv, i-au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste tot corpul cet. Croitoru I., cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 21 „D” din 17 ianuarie 2012, leziuni corporale ușoare.

3. Cu apel sentința a fost contestată de către inculpatul Novac Mihail, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, cu aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, invocând că și-a recunoscut pe deplin vina, se căiește sincer de cele comise, este atras pentru prima dată la răspundere penală, este caracterizat pozitiv și a comis o infracțiune mai puțin gravă. Totodată, a mai menționat că atât acuzatorul de stat, cât și avocatul au solicitat ca în conformitate cu art. 55 Cod penal, Novac M. să fie liberat de răspundere penală, însă instanța a ignorat acest fapt.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 05 noiembrie 2013, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de inculpat.

5. Instanța de apel a constatat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor pe dosar, a apreciat probele cauzei din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului Novac M. în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Totodată, a considerat că la aplicarea pedepsei lui Novac M. instanța de fond a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana inculpatului, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, precum și de influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului.

La fel, instanța a menționat că referitor la argumentul inculpatului că față de el urmează a fi aplicat prevederile art. 55 Cod penal, a conchis că poziția lui Novac M. are caracterul unui dublu standard, fiindcă inculpatul invocă recunoașterea vinovăției, căința sinceră, existența circumstanțelor atenuante și temeinicia absolvirii de răspundere penală în temeiul art. 55 Cod penal, pentru aplicarea căreia recunoașterea vinovăției constituie un element obligatoriu, iar pe de altă parte inculpatul Novac M., contestă vinovăția, neagă că a aplicat lovituri părții vătămate Croitoru I., afirmând că s-a apropiat de partea vătămată și inculpatul Lupușoru D. pentru a-i despărți. Prin urmare, o astfel de poziție față de fapta săvârșită nu poate fi considerată ca recunoaștere cu adevărat a

vinovăției de către inculpat, care este necesar pentru soluționarea liberării de răspundere penală în condițiile art. 55 Cod penal.

6. Împotriva hotărîrilor judecătorești a declarat recurs ordinar inculpatul Novac M., care invocînd ca temei de drept prevederile art. 427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărîrilor contestate în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri în partea data, prin care să-i fie stabilită pedeapsa cu aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, liberîndu-l de răspundere penală cu atragerea la răspundere contravențională, argumentînd că atît în prima instanță, cît și în instanța de apel el a solicitat aplicarea dispoziției art. 55 Cod penal, însă instanțele s-au pronunțat superficial asupra temeiului dat și nu au motivat imposibilitatea aplicării în privința lui a prevederilor normei menționate. Consideră, că el întrunește condițiile privind aplicarea acestor prevederi: vina și-a recunoscut-o integral, regretă și manifestă căința sinceră contribuind activ la examinarea cauzei, săvîrșirea de către inculpat pentru prima oară a unei infracțiuni mai puțin grave, lipsa prejudiciului cauzat prin infracțiune.

7. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel și este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Avînd în vedere aceste prevederi legale, Colegiul conchide că instanța de apel nu s-a conformat acestora la judecarea apelului și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel de către inculpatul Novac M., ci le-a expus succint, în special, asupra temeiului ce privește aplicarea în privința sa a prevederilor art.55 Cod penal și liberarea lui de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională.

Potrivit sentinței și deciziei, Novac Mihail a fost condamnat în baza art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 1 an 6 luni închisoare, executarea pedepsei fiind suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani, pentru - *huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea*

violentei asupra persoanelor, acțiuni care prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, săvârșită de două persoane, urmate de cauzarea cet. Croitoru I. a unor vătămări corporale ușoare.

După cum rezultă din materialele cauzei, Novac M., atît în prima instanță, în apelul declarat împotriva sentinței, cît și în ședința instanței de apel, a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor art. 55 Cod penal, liberarea lui de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, pe motiv că a recunoscut vinovăția, s-a căit sincer în cele comise, nu are antecedente penale, infracțiunea comisă face parte din categoria celor mai puțin grave, lipsa prejudiciului cauzat prin infracțiune (f.d. 254-255, 270-271, vol.I, f.d. 12-14, vol.II).

Consultînd textele sentinței și deciziei instanței de apel, Colegiul reține că instanța de judecată a motivat că, *o altă pedeapsă alternativă decît închisoarea nu va atinge scopul pedepsei cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, iar o pedeapsă prea blîndă va genera dispreț față de ea și nu va fi suficientă pentru corectarea inculpaților, totodată inculpatul Novac M. nu îndeplinește condițiile pentru înlocuirea răspunderii penale cu răspunderea contravențională Instanța de judecată luînd în considerație că inculpații anterior nu au fost condamnați, găsește inoportună și irațională executarea de către aceștia a pedepselor aplicate, fiind de părerea că, executarea acestora nu va contribui efectiv la corectarea și reeducarea inculpaților”, iar instanța de apel, referitor la motivarea soluției în sensul oferirii răspunsului la motivele apelului în care s-a invocat, o singură problemă - cea reglementată de art. 55 Cod penal, a invocat, „că poziția inculpatului are caracterul unui dublu standart, pe o parte Novac M. recunoaște vinovăția, căința sinceră, existența circumstanțelor atenuante, iar pe altă parte acesta contestă vinovăția, din care considerente o astfel de poziție a inculpatului nu poate duce la soluționarea aplicării prevederilor art. 55 Cod penal”. Totodată, instanța a mai menționat, că la aplicarea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia, de persoana inculpatului, de circumstanțele atenuante și agravante, precum și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, de aceea consideră că corect s-a ajuns la concluzia de a-i stabilit inculpatului Novac M. pedeapsa de 1 an 6 luni închisoare, cu suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de probă.*

Colegiul penal constată că instanța de apel, cu o asemenea motivare, de

fapt nu a dat răspuns de ce nu admite apelul și de ce nu sînt aplicabile în privința inculpatului Novac M. prevederile art. 55 Cod penal. Instanța a lăsat fără răspuns această chestiune, pe cînd, prin nepronunțarea asupra acestui temei și nemotivarea hotărîrilor sale în acest sens, au comis erori de drept, care încalcă principiul procesului echitabil.

În acest context, Colegiul menționează că potrivit jurisprudenței Curții Europene (*cauzele Ruir Torija vs Spania și Helle vs Finlanda, hotărîrile din 09.12.1994 și, respectiv, din 19.12.1997*), omisiunea instanței judecătorești de a motiva refuzul de a accepta o obiecție, constituie o violare a art. 6 paragraful 1 din Convenție.

Prin urmare, erorile descrise mai sus afectează hotărîrile judecătorești pronunțate în cauză și servește drept temei pentru intervenire în soluțiile adoptate în favoarea inculpatului.

Colegiul lărgit reiterează că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Sistemul dreptului penal stabilește pedepse relativ determinate, de aceste limite trebuie să se conducă instanța la aplicarea pedepsei. Aceste pedepse sunt: minimum și maximum general și minimum și maximum special prevăzut de fiecare infracțiune în textul incriminator.

Categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: *de la cea mai blîndă* – amendă pînă *la cea*

mai aspră – detențiune pe viață.

Colegiul lărgit menționează că, Codul penal prevede și liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională (art.55 Cod penal), care poate fi aplicată doar în cazul când instanța de judecată constată că în cauză sunt întrunite condițiile prescrise de această normă și anume:

- 1) infracțiune săvârșită să fie de categoria celor ușoare ori mai puțin grave;
- 2) să fie săvârșită pentru prima oară;
- 3) să-și recunoască integral vina;
- 4) să fie reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune;
- 5) să se constate că corectarea persoanei vinovate este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

Cu toate că art. 55 Cod penal, în lipsa impedimentelor prevăzute în această dispoziție, nu obligă instanța de a libera de răspundere penală persoana vinovată de comiterea infracțiunii cu atragerea la răspundere contravențională, însă, în cazul în care instanța refuză aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, aceasta urmează să fie bine argumentat.

Potrivit materialelor cauzei, Novac Mihail a săvârșit pentru prima oară o infracțiune, care conform art. 16 Cod penal, se consideră mai puțin gravă, a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, lipsa prejudiciului cauzat prin infracțiune, persoana inculpatului care se caracterizează pozitiv la locul de trai, existența circumstanțelor atenuante și lipsa celor agravante, precum și lipsa cărorva pretenții față de inculpat din partea părții vătămate, astfel întrunește toate condițiile prevăzute de art.55 Cod penal și, în opinia Colegiului, corectarea acestuia este posibilă fără a fi supus răspunderii penale, cu liberarea de pedeapsa penală și atragerea la răspundere contravențională.

Mai mult, în timpul acestui conflict, partea vătămată avînd asupra sa un cuțit, i-a aplicat lui Novac Mihail o lovitură cu acesta în regiunea toraco-abdominală, cauzîndu-i leziuni corporale grave, periculoase pentru viață.

Astfel, reieșind din aceste împrejurări, Colegiul penal consideră posibilă aplicarea în privința lui Novac Mihail a prevederilor art. 55 Cod penal, motiv din care hotărârile atacate urmează a fi casate, cu dispunerea încetării procesului penal pe art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, în conformitate cu prevederile art. 332 alin. (3) Cod de procedură penală, și liberarea acestuia de

răspundere penală în baza art.55 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Novac Mihail, casează total sentința Judecătorei Cantemir din 29 iulie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 05 noiembrie 2013 și dispune încetarea procesului penal în privința lui Novac Mihail, în temeiul art. 332 alin. (3) Cod de procedură penală.

Potrivit art. 55 Cod penal, Novac Mihail se liberează de răspundere penală în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și se trage la răspundere contravențională, aplicându-i sancțiunea contravențională sub formă de amendă în mărime de 100 (una sută) unități convenționale, în sumă de 2000 (două mii) lei.

În rest, dispozițiile hotărârilor contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 iulie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Iurie Bejenaru